

פרק שור שננח ד' וה'

משנה

שור תם שִנְנַח אֲרֻבָּה וְחִמְשָׁה שְׁנוּרִים זֶה אַחֵר זֶה, וּבִכְל נִגְחִיתוּ אִלּוּ
 הִיָּה עֲדִיין תָּם, וּנְמִצָּא שְׁחִיב לְשֹׁלֵם מִגּוֹף הַשּׁוֹר דְּמִי חֲצִי נֹק שֶׁל
 חֲמֶשֶׁת הַשְּׁנוּרִים שְׁנוּקוּ, וְשֹׁלֵם תַּחֲלִילָה לְאַחֲרוֹן שֶׁבָּהֶם אֶת חֲצִי נֹקוֹ,
 וְאִם לֹא־אֲחֵר שִׁשִּׁלֵּם דְּמִי חֲצִי נֹק הָאֲחֲרוֹן יֵשׁ בּוֹ מוֹתֵר – נִשְׁאָר עוֹד
 מִגּוֹף הַשּׁוֹר לְשֹׁלֵם מִמֶּנּוּ דְּמִים, יִחְזִיר – יִשְׁלֵם אֶף לְנִיזֹק שֶׁלִּפְנֵי כָל חֲצִי
 נֹקוֹ, וְאִם יֵשׁ בּוֹ עוֹד מוֹתֵר דְּמִים, יִחְזִיר אֶף לְנִיזֹק שֶׁלִּפְנֵי פָּנָיו,
 וְלַעֲלוֹם הָאֲחֲרוֹן אַחֲרוֹן – הַנִּיזֹק הָאֲחֲרוֹן לְכוֹלֵם, נִשְׁכָּר, שְׁהוּא מִקְבֵּל
 רֹאשׁוֹן אֶת תְּשׁלוֹם חֲצִי הַנֹּק, דְּכָרִי רַבִּי מֵאִיר.
 רַבִּי שְׁמֻעֲזָן אָמַר, שׁוֹר תָּם שְׁנֵה מֵאֲתָם זֶה שִנְנַח לְשׁוֹר שְׁנֵה מֵאֲתָם
 זֶה, וְאִין תִּנְכַּלֵּה יָפָה וְשׁוֹחַ כָּלוּם, וּנְמִצָּא שְׁדִמִּי חֲצִי הַנֹּק הוּא מֵאֵה
 זֶה, לְכָר זֶה – הַנִּיזֹק נֹטֵל מִנֶּה – מֵאֵה זֶה וְזֶה – בַּעַל הַשּׁוֹר הַמְזִיק
 נֹטֵל מִנֶּה. חֲזֹר אוֹתוֹ הַשּׁוֹר וְנִנְחַ שׁוֹר אַחֵר שְׁנֵה מֵאֲתָם וְאִין הַנְּבִילָה
 שׁוֹה כְּלוֹם, הָאֲחֲרוֹן נֹטֵל מִנֶּה, וְשֶׁלִּפְנֵי – הַנִּיזֹק וּבַעַל הַשּׁוֹר, זֶה –
 הַנִּיזֹק נֹטֵל מִשְׁשִׁים זֶה שֶׁהֵם חֲצִי מִנֶּה, וְזֶה – הַבַּעֲלִים נֹטֵל מִשְׁשִׁים
 זֶה, שְׁהָרִי הַנִּיזֹק הָרֹאשׁוֹן אֶף הוּא נִדְּיָה שׁוֹתֵף בְּחֲצִי הַשּׁוֹר וְחִיב עַל
 שְׁמִירְתוֹ וְנֹזְקוֹ, וּכְשִנְנַח הַשּׁוֹר פַּעַם נֹסֶפֶת, אֶף הוּא חִיב לְשֹׁלֵם עַל
 הַנֹּק כְּפִי חֶלְקוֹ בְּשׁוֹר, וְכֵן שְׁחִצִי הַשּׁוֹר שִׁיךְ לוֹ, מִשְׁלֵם חֲצִי מִדְּמֵי חֲצִי
 הַנֹּק. חֲזֹר הַשּׁוֹר פַּעַם שְׁלִישִׁית וְנִנְחַ שׁוֹר אַחֵר שְׁנֵה מֵאֲתָם וְאִין
 הַנְּבִילָה שׁוֹה כְּלוֹם, הַנִּיזֹק הָאֲחֲרוֹן נֹטֵל מִנֶּה, וְשֶׁלִּפְנֵי מִשְׁשִׁים זֶה,
 וְכִפִּי חֶלְקוֹ בְּשׁוֹר, שְׁהוּא מֵאֵה זֶה כְּשׁוּי חֲצִי הַשּׁוֹר, וְשִׁנְיָם הָרֹאשְׁוֹנִים
 – הַנִּיזֹק הָרֹאשׁוֹן וְהַבַּעֲלִים, שְׁחֹלֵק כָּל אֶחָד מֵהֶם בְּשׁוֹר הוּא חֲמִשִּׁים זֶה
 שְׁהוּא רַבַּע הַשּׁוֹר, מִשְׁלֵמִים דִּינָר זָהָב – עֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁה זֶה, שֶׁהֵם דְּמִי
 רַבַּע חֲצִי הַנֹּק;

גמרא

לַעֲלִי (לג.) הִבִּיאָה הַגְּמָרָא מַחֲלֻקָּת רַבִּי יִשְׁמַעֲאֵל וְרַבִּי עֲקִיבָא בְּדִין
 שׁוֹר תָּם שִׁמְשֵׁתֵלם מִגּוֹפוֹ, לְרַבִּי עֲקִיבָא זֹכֵה הַנִּיזֹק בְּגוֹף הַשּׁוֹר כְּפִי שׁוּי
 חֲצִי הַנֹּק, וּמַעֲתָה אֶף הַנִּיזֹק חִיב בְּשְׁמִירְתוֹ וּבְנֹזְקוֹ שְׁהָרִי אֶף הוּא בַּעַל
 הַשּׁוֹר בְּחֶלְקוֹ, אֶךְ לְרַבִּי יִשְׁמַעֲאֵל מֵה שֶׁאִמְרוּ שִׁמְשֵׁתֵלם מִגּוֹפוֹ הֵינּוּ
 שְׁחִיב לְשֹׁלֵם כְּפִי שׁוּי הַשּׁוֹר וְלֹא יוֹתֵר, אֶךְ אִין הַנִּיזֹק זֹכֵה בְּגוֹף הַשּׁוֹר
 וְאִינוּ חִיב עַל שְׁמִירְתוֹ וְנֹזְקוֹ.
 וּשְׁאֵלַת הַגְּמָרָא: מִתְּנִיתִין מִנִּי – כְּדַעַת מִי מֵהֶם דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר
 בְּמִשְׁנֵתֵינוּ, שְׁהָרִי לְכֹאֲרֵה אֵינֵם דְּלֹא כְּרַבִּי יִשְׁמַעֲאֵל וְדְלֹא כְּרַבִּי
 עֲקִיבָא, שְׁאִי כְּרַבִּי יִשְׁמַעֲאֵל הָאֲמַר שְׁבַעֲלִי הַשּׁוֹר הַנִּיזֹק רַק בְּעָלִי
 חֻבּוֹת נִינְהוּ אֶךְ אֵינֵם זֹכִים בְּגוֹף הַשּׁוֹר, אִם כֵּן הָאֵ – מֵה שֶׁשִּׁנְיָנוּ
 אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן נִשְׁכָּר, אֵינוּ נִכּוֹן, וְאִדְרַבֵּי רֹאשׁוֹן רֹאשׁוֹן נִשְׁכָּר מִכְּעִי
 לִי – הִיָּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת הָדִין שֶׁהַנִּיזֹק הָרֹאשׁוֹן יִגְבֵּה חֻבּוֹ תַּחֲלִילָה, שְׁהָרִי
 הָרֹאשׁוֹן וְהָאֲחֲרוֹן שְׁנֵיהֶם בַּעֲלֵי חֻבּוֹת שֶׁל הַמְזִיק הֵם, וְחֻבּוֹ שֶׁל
 הָרֹאשׁוֹן קוֹדֵם, וְעַל נֹק הַשּׁוֹר שְׁהוּא אַחֵר כֵּךְ אֵינוּ חִיב שְׁהָרִי אֵינוּ
 זֹכֵה בְּגוֹף הַשּׁוֹר וְאִינוּ חִיב בְּשְׁמִירְתוֹ.
 וְאִי כְּרַבִּי עֲקִיבָא דָּאֲמַר תּוֹרָא דְשׁוֹתֵפִי הוּא – שְׁנֵהִיָּה הַשּׁוֹר שׁוֹר שֶׁל
 שׁוֹתֵפִים, דְּהֵינּוּ שׁוֹכֵה הַנִּיזֹק בְּחֶלֶק מִגּוֹפוֹ, וְלִכְךָ מִזְבֵּן שְׁאֵף הַנִּיזֹק
 הָרֹאשׁוֹן צָרִיךְ לְשֹׁלֵם עַל נֹזְקֵי הַשּׁוֹר, וְהַנִּיזֹק הָאֲחֲרוֹן מִקְבֵּל אֶת מֵלָא
 חֲצִי הַנֹּק לְפִי שְׁכוֹלֵם הַזִּיקוּהוּ, אֶךְ עֲדִיין יִקְשֶׁה, הָאֵ – מֵה שֶׁשִּׁנְיָנוּ שֶׁאֵם
 יֵשׁ בּוֹ מוֹתֵר

מִתַּרְצַת הַגְּמָרָא: רָאִי לִיפּוֹל אִילוּ מִבְּיַא רֵאִיָּה, וְאִין לֹא אִם לֹא הִבִּיא
 רֵאִיָּה. מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: וְהִתְנִיָּה, חֲרִי זֶה מִשְׁתַּלֵּם לְקָטָן – עַל נֹזְקוֹ שֶׁל
 הַקָּטָן נֹזֵק שֹׁלֵם מִן הַמְזִיק, וְלִדְרוֹל, חֲצִי נֹק מִן הַתָּם. מִיִּישְׁבַת הַגְּמָרָא:
 דְּתַפְס הַנִּיזֹק כְּפִי שְׁהוּדָה הַמְזִיק;

שִׁנְיָנוּ בְּמִשְׁנָה: חֲרִי שְׁנֵיהֶם – שְׁנֵי הַשְּׁנוּרִים הַמְזִיקִים שֶׁל אִישׁ אַחֵר,
 שְׁנֵיהֶם תִּיבִים – חִיב בַּעַל הַשְּׁנוּרִים;

רַבָּא מִפְּרֻזְקָא מִזְכִּיר מִשְׁנֵתֵינוּ: אָמַר לִיה רַבָּא מִפְּרֻזְקָא וְשִׁם מִקּוֹם
 לְרַב אֲשִׁי, שְׁמַע מִינָה – מִכְּךָ שֶׁשִּׁנְיָנוּ שְׁנֵיהֶם חִיבִים וְיִכּוֹל הַנִּיזֹק
 לְגַבּוֹת חֻבּוֹ מִשְׁנֵהֶם, אֲנוּ לְמִדֵּים שְׁנוּרִים תָּמִים הַשִּׁיבִים לְאִדָּם
 אַחַד שְׁהָיָה – שֶׁאֲחַד מִהַשְּׁנוּרִים הוּזִק וְלֹא יָדוּעַ מִי הוּא, רָצָה הַנִּיזֹק
 לְגַבּוֹת מִשּׁוֹר זֶה גִּבָּה, רָצָה לְגַבּוֹת מִזֶּה – מִהַשּׁוֹר הַשְּׁנִי גִּבָּה, וְאִם
 אִבְדָּ אֶחָד מֵהֶם קָם חֲבִירוֹ בְּמִקּוֹמוֹ וְיִכּוֹל לְגַבּוֹת מִמֶּנּוּ. רַב אֲשִׁי דוּחָה
 הוֹכַחָה זֶה: הָאֵלָּא מִכָּאֵן עֲקָטָן – הִיכֵן מִשְׁמִיעָה מִשְׁנֵתֵינוּ שִׁיכּוֹל הַנִּיזֹק
 לְגַבּוֹת מִמִּי שִׁירְצָה, רַק בְּאֹפֶן שֶׁהַשְּׁנוּרִים הַמְזִיקִים הֵיוּ מוֹעֲדִין, שְׁכַל
 נִכְסֵי הַמְזִיק עוֹמְדִים לְתִשְׁלוֹם הַנֹּק, וְלֹא דוּקָא הַשּׁוֹר שְׁהוּא.

רַבָּא מִפְּרֻזְקָא מִקְשָׁה עַל דְּחִידָה זֶה: אִי בְּמוֹעֲדִין – אִם מִשְׁנֵתֵינוּ עוֹסֶקֶת
 בְּשׁוּרִים מוֹעֲדִין, אִימָא סִיפָא, שְׁנֵי שׁוּרִים שֶׁרִדְפוּ אַחֵר שׁוֹר אַחֵד
 לְחֻזִּיק, וְהָיָה אַחֵד גְּדוֹל וְאֶחָד קָטָן. הַנִּיזֹק אָמַר גְּדוֹל הָיָה, וְהַמְזִיק
 אָמַר לֹא כִי אֵלָּא קָטָן הָיָה. הַמְזִיק צָרִיךְ לְשֹׁלֵם מִכְּבִירוֹ עָלָיו הָרֵאִיָּה, וְאִי
 בְּמוֹעֲדִין – אִם מִשְׁנֵתֵינוּ דְּנָה בְּשׁוּרִים מוֹעֲדִין, מֵאֵי נִפְקָא לִיָּה מִינֵיהּ,
 כּוֹף כּוֹף דְּמִי תּוֹרָא מְעַלְיָא בְּעִי לְשִׁלּוּמֵי – מֵה הַהִבְדֵּל אִם קָטָן אוֹ
 גְּדוֹל הוּא, כִּיִּן שֶׁשִּׁנְיָנוּ מוֹעֲדִים צָרִיךְ הַמְזִיק לְשֹׁלֵם נֹק שֹׁלֵם, וּמִזְכֵּה
 שֶׁהַשְּׁנוּרִים תָּמִים הֵם, וְשׁוֹב נִיתֵן לְהוֹכִיחַ שִׁרְצָה מִזֶּה גּוֹבֵה רָצָה מִזֶּה
 גּוֹבֵה אֶף בְּשׁוּרִים תָּמִים. אָמַר לִיָּה רַב אֲשִׁי לְרַבָּא מִפְּרֻזְקָא, אִין
 לְהוֹכִיחַ שְׁכַל הַמִּשְׁנָה דְּנָה בְּתַמִּין, אֵלָּא סִיפָא בְּתַמִּין וְרִישָׁא בְּמוֹעֲדִין.
 רַב אַחָא סָבָא מִזְכִּיר שְׁאֵף הָרִישָׁא אֵינֶה מְדוּבַרֶת בְּמוֹעֲדִין: אָמַר לִיָּה
 רַב אַחָא סָבָא לְרַב אֲשִׁי, אִי – אִם הָרִישָׁא מְדוּבַרֶת בְּמוֹעֲדִין, יִקְשֶׁה מִן
 הַלָּשׁוֹן 'שְׁנֵיהֶם תִּיבִים', וְכִי בְּמוֹעֲדִים גּוֹבִים מִגּוֹף הַשְּׁנוּרִים, הֵלָּא בַּעַל
 הַשְּׁנוּרִים חִיב לְשֹׁלֵם מִנְכֶּסִיו, וְחִיב בְּנִיזָּא מִכְּעִי לִיָּה – הִיָּה לְמִשְׁנָה
 לּוֹמַר 'חִיב הַבַּעֲלִים'. וְתָו – וְעוֹד יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת מֵאִי 'שְׁנֵיהֶם', הֵלָּא
 כֹּאשֶׁר מוֹעֲדִין הוּא, אִין הַתְּשׁלוֹם רַק מִגּוֹפֵן שֶׁל שׁוּרִים אֵלָּא כָּל מִמּוֹנוֹ
 מִשׁוֹבַעַד לְתִשְׁלוֹם.

מִהֶלֶךְ חֲדָשׁ בְּבִיאור הַמִּשְׁנָה שֶׁלָּא כְּדִבְרֵי רַבָּא מִפְּרֻזְקָא: אֵלָּא לְעוֹלָם
 אִכֵּן מְדוּבָר בְּמִשְׁנֵתֵינוּ בְּתַמִּין שְׁהוּא. אֲמַנֵם הִטַּעַם שְׁכַתְּבוּ 'שְׁנֵיהֶם
 חִיבִים' אֵינוּ מִשׁוּם דִּינוֹ שֶׁל רַבָּא מִפְּרֻזְקָא שִׁרְצָה מִזֶּה גּוֹבֵה רָצָה מִזֶּה
 גּוֹבֵה, אֵלָּא לְהַשְׁמִיעַ שֶׁרַק אִם שְׁנֵיהֶם לְפָנֵינוּ, גּוֹבֵה מֵהֶם. אוֹלָם אִם
 אִבְדָּ אֶחָד מֵהֶם, אֵינוּ גּוֹבֵה כֻּלָּל. וְמִשְׁנֵתֵינוּ, לְדַעַת רַבִּי עֲקִיבָא הִיא.
 דָּאֲמַר רַבִּי עֲקִיבָא (לַעֲלִי לג.), בַּעַל הַשּׁוֹר הֵתֵם שְׁהוּא בַּעַל הַשּׁוֹר
 הַנִּיזֹק, שׁוֹתֵפִין נִינְהוּ – נַעֲשִׂים שׁוֹתֵפִים בְּגוֹפוֹ שֶׁל הַשּׁוֹר הַמְזִיק. וְלִכְךָ
 מְעַמָּא דְּאִיתְּנָהוּ לְתַרְוִיחוֹ – רַק כְּשִׁנְיָנוּ הַשְּׁנוּרִים נִמְצָאִים לְפָנֵינוּ גּוֹבֵה
 הַנִּיזֹק, דְּלֹא מִצִּי מִדְּחִי לִיָּה – שְׁאִין הַמְזִיק יִכּוֹל לְדוּחַת אֶת הַנִּיזֹק,
 שְׁהָרִי אַחַד מִשְׁנוּרָיו הוּא, אֲכָל לִיתְּנָהוּ לְתַרְוִיחוֹ – אוֹלָם כִּשְׁאֲחַד
 מֵהֶם אֵינוּ לְפָנֵינוּ וְכִגּוֹן שֶׁאִבְדָּ אֶחָד מֵהֶם, מִצִּי אָמַר לִיָּה יוֹל אִיתִי
 רֵאִיָּה דִּהָא תּוֹרָא אֲזָקָה וְאִשְׁלֵם לָךְ – יֵאֲמַר לוֹ הַמְזִיק, לָךְ וְהִבָּא רֵאִיָּה
 שֶׁאִכֵּן שׁוֹר זֶה שֶׁלִּפְנֵינוּ הוּא הַמְזִיק וְנַעֲשִׂית שׁוֹתֵף בְּגוֹפוֹ, וְאִשְׁלֵם לָךְ.

הדרן עלך פרק המניח

המשך מעמוד קפו

בברכה לבשו"ט בטוב הנראה והנגלה.

במש"כ עוה"פ בדעת זח"ב (קיר, א-ב) - כ"כ שמדחשיב שם כ"פ שאדם הוא רביעי (לאחרי
 הבער) והוא "סיומא דלהון" - של השור והבור והמבעה וההבער - מוכח דלא זהו מבעה. אלא דקאי
 על המשנה שלאחרי המשנה הנ"ל ד' אבות כו'. - דרך אגב כהנ"ל אינו שייך לענין כותב ס' הזהר כאן
 שהוא מדברי רע"מ.

בבא קמא דף לו עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום רביעי) קצג

1 (הגמרא מביאה סיוע לתירוצו זה: **אָמַר נָמִי, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הִקְדִּישׁוּ**
2 **נִינָן אִיבָא בִּינִיחוּ** – החילוק בין רבי מאיר לרבי שמעון במשנתו הוא
3 אף לגבי אם לאחר הנגיחה הקדיש הניזק את השור, שלדעת רבי מאיר
4 אינו קדוש כיון שסובר כרבי ישמעאל שאין זוכה הניזק בגוף השור ואין
5 בידו להקדישו, ולדעת רבי שמעון יכול להקדישו כיון שסובר כרבי
6 עקיבא שזוכה הניזק מיד לאחר הנגיחה בגוף השור).
7 **תָּנִן הָתָם (לסמן צ.א.) הַתּוֹקֵעַ לְחִבְרֹוּ בִּאוֹנוֹ, נוֹתֵן לוֹ סָלַע לְדַמִּי**
8 **בוֹשְׁתּוֹ, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי, נוֹתֵן לוֹ מָנָה** – מאה
9 זה.
10 מספרת הגמרא: **הָהוּא נִבְרָא דִּתְקַע לְחִבְרִיָּה, וְבֵאוּ לְדוֹן לִפְנֵי רַב**
11 **טוֹבִיָּה בִּר מַתְנָה, וְחִיבֵיב לְשַׁלֵּם סָלַע כְּדַעַת תָּנָא קָמָא, אֲךָ שְׁלָחִית רַב**
12 **מִזְבִּיָּה בִּר מַתְנָה לְקַמִּיָּה דְרַב יוֹסֵף לְשֵׁאלָה, סָלַע צוּרֵי תָּנִן** – האם
13 סלע האמור כאן הוא סלע צורי שהוא ארבעה זוזים, או סלע מדינה
14 תָּנִן – או שאינו אלא סלע מדינה שהוא חצי זוז בלבד.
15 **אָמַר לִיָּה רַב יוֹסֵף, תְּנִיתוּהָ – שֵׁנִינוּ בְּמִשְׁנַתֵּינוּ לְפִשּׁוּט שֵׁאִילָה זֶה, שֶׁאִמְר**
16 **רַבִּי שְׁמַעוֹן 'הָאֲחֵרוֹן נוֹטֵל מִנָּה וְשִׁלְפִינוּ חֲמִישִׁים זֹז וְשִׁנְיִים הָרִאשׁוֹנִים**
17 **דִּינָר וְזָהב', וְאִי סָלָא דִּיעָתָד תְּנִי תָּנָא סָלַע מְדִינָה** – ואם תאמר
18 שסלע האמור שם היינו סלע מדינה, ונמצא שדרך התנא לכתוב
19 במשנה סלע מדינה, אם כן יקשה נִפְלִיג וְתָנִי עַד הַרְיָסָר וְסָלַע – היה
20 רבי שמעון יכול להמשיך ולכתוב חלוקה נוספת בדמי השור, שאם
21 השור נגח פעם נוספת שור שהוא מאתים זוז, יקבל האחרון מאה זוז,
22 וזה שלפניו חמשים, וזה שלפניו עשרים וחמשה זוזים, והניזק הראשון
23 והבעלים יקבלו כל אחד שנים עשר זוז ועוד סלע מדינה שהוא חצי זוז.
24 ובהכרח שאין המשנה מדברת בסלע מדינה, ולכך אינה כותבת אופן
25 זה לפי שהיתה צריכה לומר ששנים הראשונים יקבלו שנים עשר זוזים
26 וחצי, ואין דרך המשנה לשנות חצאי זוזים. ואף מה שנאמר בתוקע
27 לחבירו שמשלם סלע, היינו סלע צורי ולא סלע מדינה.
28 **אָמַר לִיָּה אוֹתוֹ אִדָּם לִרַב יוֹסֵף, תָּנָא כִּי רִיבְלָא לִיתָנִי וְלִזְוִיל – האם**
29 **הַתָּנָא הוּא כְּמוֹ רוֹכֵל הַמְּחוֹזָר בְּעִיּוּרֹת וּמְכֻרִז וּמִפְרֵט אֶת כָּל סְחוּרְתּוֹ,**
30 **מַחֲטִין כּוֹסוֹת וּקְעֵרוֹת. כְּלוּמָר, מַה שֶּׁהַתָּנָא לֹא מַחֲלָק בְּאוֹפֵן נוֹסָף, אִינוּ**
31 **מִשּׁוּם שֶׁאֵין דְּרָכּוֹ לְשִׁנוֹת סָלַע מְדִינָה, אֲלֹא מִשּׁוּם שֶׁאֵין דְּרָכּוֹ שֶׁל**
32 **הַתָּנָא לְהֵאָרִץ וּלְשַׁנוֹת אֶת כָּל מִקְרָסִים.**
33 **מִבְּרַת הַגְּמָרָא: מָאִי הָיוּ עָלָה – מִה הוֹכְרַע בִּסְפָק זֶה אִם הִסְלַע הוּא**
34 **צוּרֵי אוֹ מְדִינָה. פְּשָׁטוּהָ – הַכְרִיעוּ לִסְפָק זֶה מִקָּדָם דָּאָמַר רַב יְהוּדָה**
35 **אָמַר רַב, כָּל כֶּסֶף הָאֲמוּר בְּתוֹרָה – שֶׁמּוֹחֵר חִיבוֹ בְּתוֹרָה, הוּא כֶּסֶף**
36 **צוּרִי, וְכֶסֶף שֶׁל דְּבָרִיָּהם – שֶׁחֲכָמִים הֵם שֶׁחִידְשׁוּ אֶת חִיבוֹ, הוּא כֶּסֶף**
37 **מְדִינָה. וְאִף הַתּוֹקֵעַ לְחִבְרֹוּ שֶׁחֲכָמִים הֵם שֶׁשִּׁיעְרוּ וּקְבַעוּ דְּמֵי בּוֹשְׁתּוֹ,**
38 **סָלַע מְדִינָה הוּא דִּהֵיִינוּ חֲצִי זֹז.**
39 **אָמַר לִיָּה הָהוּא נִבְרָא לִרַב יוֹסֵף, הוֹאִיל וּפְלָגָא דְּזוּזָא הוּא – כִּיוֹן**
40 **שֶׁאִינוּ חִיבֵי לִי אֲלֹא חֲצִי זֹז, לֹא בְּעֵינָא – אִינִי רֹצֵה אוֹתוֹ שְׁבוּשׁ אִנִּי**
41 **לִיטוֹל סְכּוּם מוֹעֵט כּוֹה, נִתְבָּהֵר לְעֵינַיִם – יֵתֵן סְכּוּם זֶה לְעֵינַיִם. הִדָּר**
42 **אָמַר לִיָּה – לְאַחַר מִכֵּן חוֹר בּוֹ וְאִמְר, נִתְבָּהֵר נִתְבָּהֵר – יֵתֵן סְכּוּם זֶה לִי,**
43 **אִיזִיל וְלִאֲבָרִי בִּיה נִפְשָׁא – שֶׁאֵלָךְ וְאִבְרִיא בּוֹ אֶת נַפְשִׁי. אָמַר לִיָּה רַב**
44 **יוֹסֵף, כֶּבֶר זָכוּ בִּיה עֲנִיִּים בְּקִינִי מְעַמֵּד שְׁלִשְׁתָּן וְאִינִי כֹּחַ לְחַזּוֹר בָּר,**
45 **וְאִף עַל גַּב דְּלִיבָא עֲנִיִּים הָבָא – וְאִף שֶׁאֵין כָּאן עֲנִיִּים בְּמַעֲמַד זֶה שֶׁזָכוּ**
46 **מִמֶּךָ הַחֲצִי זֹז, מִכָּל מְקוֹם אֲנִי – אֲנוּ גְבָאֵי הַצְדָּקָה יָד עֲנִיִּים אֲנִי, וְחִכְתִּי**
47 **עֲבוּרָם. וְכִמּוֹ דָּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, יְתוּמִים קִטְנִים**

1 **יְחִיזִיר לְשִׁלְפִינוּ** אינו נכון, שהרי אף הניזקים הראשונים חייבים לשלם
2 על נגיחת השור כפי חלקם, ואם כן יחזיר לְבִלְוִלָם מִכְּעִי לִיָּה – היה
3 צריך להיות הדין שמותר הדמים יתחלקו בין כל הניזקים והבעלים, כל
4 אחד כפי חלקו בשור.
5 מתרצת הגמרא: **אָמַר רַבָּא, לְעוֹלָם דְּבַרִּי רַבִּי מֵאִיר כְּרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל הֵם**
6 **דָּאָמַר בְּעָלֵי חוֹבוֹת נִינְהוּ, וְדִקְשָׁא לָךְ שֶׁאִם כֵּן מַה שֶּׁאִמְר אֲחֵרוֹן**
7 **אֲחֵרוֹן נִשְׁכָּר אִינוּ נִכּוֹן אֲלֹא דָאָשׁוֹן רָאשׁוֹן נִשְׁכָּר מִכְּעִי לִיָּה, יֵשׁ**
8 **לְתַרְץ שֶׁהָבָא בְּמֵאִי עֲקָרִינָה, כְּגוֹן שֶׁתִּפְסוּ נִינָן לְשׁוֹר כְּדִי לְגַבּוֹת**
9 **הַיָּמִינוּ דְּמִי נִזְק, וּבִכְךָ נַעֲשֶׂה עָלֵינוּ שְׁכָר לְנִינָן – לְהַתְחַיֵּב**
10 **עָלֵינוּ בְּשִׁמְרֵתוֹ וּבְנִזְקוֹ, וְכִשְׁחוֹר הַשּׁוֹר וְנִגַּח חִיבֵיב הַנִּזְק בִּלְבַד עַל**
11 **הַנִּגִּיחָה, וּבְדִין שׁוֹמֵר שֶׁכֶּר שֶׁאֵין לְבַעֲלִים חִיבִיבִים כָּלל עַל הַנִּגִּיחָה אֲלֹא**
12 **הַשּׁוֹמֵר, וְנִמְצָא שֶׁאֵת כָּל מַה שֶּׁהִיהָ מְגִיעַ לוֹ מִהַשּׁוֹר צָרִיךְ לְשַׁלֵּם לְנִזְק**
13 **שֶׁלֹּאֲחֵרָיו, וְלִכְךָ הָאֲחֵרוֹן הוּא זֶה שֶׁזָכוּהוּ בְּתִשְׁלוּם הַנִּזְק.**
14 **מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: אִי הָבִי שְׁמַדְבֹּר בְּאוֹפֵן שֶׁהַנִּזְקִים תִּפְסוּ אֶת הַשּׁוֹר, אִם**
15 **כֵּן מַה שֶּׁשֵּׁנִינוּ יֵשׁ בּוֹ מוֹתֵר יְחִיזִיר לְשִׁלְפִינוּ** אינו נכון, שהרי זה הפסיד
16 את חלקו שצריך לשלם לניזק שלאחריו, ויחזיר לְבַעֲלִים מִכְּעִי לִיָּה, שהרי הם לא נתחייבו כלל על נזקי שאר השוורים, ומדוע יפסידו
17 חלקם.
18 רבינא מיישב תירוצו של רבא: **אָמַר רַבִּינָא, הָבִי קְתָנִי – בהכרח ביאור**
19 **הַמִּשְׁנָה לְדַבְרֵי רַבָּא כֵּךְ הוּא, אִם יֵשׁ בּוֹ מוֹתֵר בְּנִינָנוּ – אִם הַנִּזְק**
20 **הָאֲחֵרוֹן הִיךָ קֵטֵן מִהַנִּזְק שֶׁלִּפְנֵינוּ, וְלֹא הוֹצִירָךְ זֶה שֶׁלִּפְנֵינוּ לְשַׁלֵּם אֶת כָּל**
21 **שׁוּי דְּמֵי נִזְק לְנִזְק שֶׁלֹּאֲחֵרָיו, יְחִיזִיר לְשִׁלְפִינוּ** – יחזיר את אותו מותר
22 לזה שלפניו, ומכל מקום אינו גובה את כל דמי חצי נזק, שהרי מנכה
23 ממנו את שווי דמי חצי הנזק שלאחריו, אלא שאת ההפרש בין שווי
24 חצי נזק לשווי חצי הנזק שלאחריו גובה לעצמו, וכל שאר דמי השור
25 יחזרו לבעלים.
26 **וְכֵן כִּי אָתָּא רַבִּין מֵאִיר יִשְׂרָאֵל לְבַבֵּל אָמַר בִּשְׁם רַבִּי יוֹחָנָן, הִטַּעַם**
27 **שֶׁהָאֲחֵרוֹן נִשְׁכָּר, מִשּׁוּם פְּשִׁיעַת שׁוֹמְרִין נִנְעוּ בָּהּ – מִשּׁוּם שֶׁפִּשַׁע זֶה**
28 **שֶׁלִּפְנֵינוּ בְּשִׁמְרֵת הַשּׁוֹר. וּמִבּוֹאֵר כִּתְרִיצוֹ שֶׁל רַבָּא שֶׁאֵין חִיבוֹ מִשּׁוּם**
29 **שׁוֹתְפוֹתוֹ בְּשׁוֹר אֲלֹא מִשּׁוּם שֶׁתִּפְסֵא אֶת הַשּׁוֹר וְחִיבֵיב עַל נִזְקוֹ כְּשׁוֹמֵר**
30 **שֶׁכֶּר.**
31 **מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: בְּמֵאִי אִוְקִימָתָא – כְּדַעַת מִי הֵעֲמִיד לְדַבְרֵי רַבִּי מֵאִיר,**
32 **כְּרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, אִי הָבִי אִיבָא סִיפָא, רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר שׁוֹר שָׁוָה**
33 **מֵאֲתִים שָׁנִינָה שׁוֹר שָׁוָה מֵאֲתִים וְאִין הִנְבְּלָה יָפָה כְּלוּם, זֶה נוֹמֵל**
34 **מִנָּה זֶה נוֹמֵל מִנָּה, תוֹר וְנִנְגָה שׁוֹר אֲחֵר שָׁוָה מֵאֲתִים הָאֲחֵרוֹן נוֹמֵל**
35 **מִנָּה, וְשִׁלְפִינוּ זֶה נוֹמֵל חֲמִשִּׁים זֹז וְזֶה נוֹמֵל חֲמִשִּׁים זֹז, תוֹר וְנִנְגָה**
36 **שׁוֹר שָׁוָה מֵאֲתִים הָאֲחֵרוֹן נוֹמֵל מִנָּה וְשִׁלְפִינוּ נוֹמֵל חֲמִשִּׁים זֹז**
37 **וְשִׁנְיִים הָרִאשׁוֹנִים דִּינָר וְזָהב, וְדַבְרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן אֲלוֹ אָתָּא לְרַבִּי**
38 **עֲקִיבָא – וְהוֹלִכִים הֵם כְּדַבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא דָּאָמַר תוֹרָא דְּשׁוֹתְפֵי הוּא –**
39 **שֶׁלִּדְעוֹתוֹ מִיד לְאַחַר הַנִּגִּיחָה זֹכֵה הַנִּזְק בְּחֵלֶק מִגּוֹף הַשּׁוֹר וְחִיבֵיב עַל**
40 **שִׁמְרֵתוֹ וְלִכְךָ מִשְׁלֵם עַל הַנִּגִּיחָה שֶׁלֹּאֲחֵרָיו כְּפִי חֵלֶק. וְאִם כֵּן יִקְשָׁה,**
41 **רִישָׁא רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל וְסִיפָא רַבִּי עֲקִיבָא.**
42 **אָמַרִי – תִּירְצוּ בְּנֵי הַיִּשְׁבִּיהָ, אֵין – אִכֵּן כִּךְ יַעֲמִידוּ רַבָּא וְרַבִּינָא אֶת**
43 **הַמִּשְׁנָה, וְאִין זֶה דּוֹחַ דָּהָא אָמַר לִיָּה שְׁמוּאֵל לְרַב יְהוּדָה עַל קוּשִׁיא**
44 **כְּעִין זֶה, שִׁינְנָא שְׁבוּק מִתְּנִיתִין וְזָה בְּתִרְאִי – עוֹזֵב אֶת הַמִּשְׁנָה וְאֵל**
45 **תִּטְרַח בִּה לִיִּישְׁבָה כְּתָנָא אֶחָד, אֲלֹא הִלָּךְ אַחֲרָיו וְתִבְאֵר הַמִּשְׁנָה כְּשֵׁנִי**
46 **תָּנַאִים, וְאִף כָּאן יֵשׁ לְבֵאֵר רִישָׁא רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל וְסִיפָא רַבִּי עֲקִיבָא.**

אגרות קודש

ב"ה, ט' תמוז, תשי"ב

אצטערעל שאינו מזכיר במכתבו דבר ע"ד שידוכים, וידוע לו דעתי בזה מכבר שאמרו רז"ל שדרכו של איש לחזור, והמשל הוא ממי שאבדה לו אבדה, ורואים במוחש אשר בעל האבדה אינו מחכה במקומו ובביתו עד שיבוא פכ"פ ויאמר לו, מצאתי חפץ, ואולי שלך הוא, אלא הוא יוצא ממקומו, וגם אפי' כמרו"ל חתן חות דרגא ומחפש אבדתו. והשי"ת יצליחו.